

Legeforeningenes forhold til tortur

World Medical Association har vist manglende handlekraft ved spørsmål om tortur. Nye strukturelle endringer bør til for at organisasjonen kan fungere aktivt i slike saker.

■ Kolleger som følger med i *BMJ* kan ha sett den løpende diskusjonen om de uklare forholdene rundt den israelske legeforening (1, 2). Diskusjonen har dreid seg om foreningens leder dr. Yoram Blachars, hans forhold til tortur i praksis og World Medical Associations vegring mot å gjøre noe for å få avklart forholdet.

Jeg opplever verdensorganisasjonens manglende evne til å ta stilling til tortur i praksis som særdeles farlig og undergravende for organisasjonens troverdighet i torturspørsmål. Dette rammer også medlemsorganisasjonene, som vår egen legeforening. Verdensorganisasjonens egen Tokyo-deklarasjon er klar og tydelig på at leger ikke skal delta i tortur, og at de både skal rapportere tilfeller av slik mishandling og protestere mot den. Men hva hjelper det når organisasjonen ikke reagerer når det meldes fra om at en legeforening muligens ser gjennom fingrene med at tortur foregår i praksis?

Dessverre foregår tortur, også med legers medvirkning, flere steder i verden (1, 3). World Medical Associations manglende evne til å reagere i disse sakene trenger ikke bare skyldes enkeltpersoners ønske om ikke

å ta opp saker, det kan også ligge i organisasjonens struktur. Det er nemlig sekretariatet som håndterer sakene. Rådet, bestående av valgte medlemmer fra verdens legeforeninger, synes ikke å ha noen selvstendig rolle utover å behandle saker som sekretariatet ønsker behandlet ved møtene to ganger i året. Dessuten er World Medical Association en organisasjon for verdens legeforeninger, og synes derfor å ha vansker med å forholde seg til henvendelser fra enkeltleger. Dette er kritisk når enkeltleger vil ta opp torturforhold som medlemmets legeforening ikke ønsker å få belyst.

Den britiske legeforening har nå foreslått at enkeltleger også skal kunne rapportere om torturforhold direkte til organisasjonen. World Medical Association kan da videre sende slike meldinger til Rådet for menneskerettigheter i FN, som i mars 2009 vedtok en resolusjon om helsepersonells ansvar med henblikk på tortur (3, 4). Resolusjonen er en legalt bindende norm med mulighet for rettsforfølgelse overfor stater, organisasjoner og individer. FN har også undersøkelsesmulighet med personell som rapporterer til Rådet for menneskerettigheter (3, 4). Det er å håpe at dette kan være med på

å gjøre WMA til det den bør være: en slagkraftig organisasjon i kampen mot tortur.

Svein Axel Wannag
a.wannag@getmail.no
Borgenbråten 1078
1388 Borgen

Oppgitte interessekonflikter: Ingen

Litteratur

1. Kmietowicz Z. Doctors call for head of World Medical Association to quit as «matter of priority». *BMJ* 2009; 338: b2556.
2. Yudkin J. The Israeli Medical Association and doctor's complicity in torture. *BMJ* 2009; 339: b4078.
3. Polatin PB, Modvig J, Rytter T. Helping to stop doctors becoming complicit in torture. *BMJ* 2010; 340: c973.
4. UN Human Rights Council. Resolution on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment: the role and responsibility of medical and other health personnel, 2009, A/HRC/10/L.32. <http://blog.unwatch.org/wp-content/uploads/2009/03/march-hrc-torture.pdf> [1.6. 2010].

Manuskriptet ble mottatt 22.4. 2010 og godkjent 27.5. 2010. Medisinsk redaktør Anne Kveim Lie.

Leger i Israel og Palestina med felles uttalelse om Gaza

Israelske og palestinske leger jobber side om side for medisinsk nødhjelp til Gaza, opphevelse av blokaden av Gaza og varig fred for mennesker i Midtøsten.

■ Leger fra både den palestinske og den israelske grenen av International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW), hhv. Palestinian Physicians for the Prevention of Nuclear War og Israeli Physicians for Peace and the Preservation of the Environment, har nylig sendt ut en felles erklæring om situasjonen i Gaza (1). Erklæringen inneholder en fordømmelse av angrepet på skipskonvoien til Gaza, en appell om medisinsk nødhjelp til Gaza, og krav om opphevelse av blokaden av Gaza. Legene fra begge sider som har førstehåndskjennskap til situasjonen, uttrykker

akutt bekymring for helsetilstanden og helsetilbudet til folket i Gaza og de sier at behovet for hjelp og utstyr er stort. International Physicians for the Prevention of Nuclear War er en av få internasjonale organisasjoner med undergrupper både i Palestina og i Israel, og lederne for de to søsterorganisasjonene håper at deres felles utspill kan gi økt både lokal og internasjonal forståelse for behovet for akutt medisinsk hjelp og varig fred for folkene i området. IPPNW har en fast komité med leger fra hele Middelhavsområdet som arbeider for fredsbygging i Midtøsten gjennom blant

annet studentutveksling og økt medisinsk samarbeid mellom fagfolk fra landene i regionen.

Bjørn Hilt
bhilt@online.no
Norske leger mot atomvåpen og IPPNW

Litteratur

1. International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW). www.ippnw.org/News/Statements/2010Gaza.pdf [15.6.2010].

Manuskriptet ble mottatt 14.6. 2010 og godkjent 15.6. 2010. Medisinsk redaktør Anne Kveim Lie.